

МЕХАНІЗМ КРЕДИТУВАННЯ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Сілакова Г.В.

Лазаренко М.С.

Національний університет харчових технологій

В умовах трансформаційних перетворень економіки України одним із основних завдань банківської системи є створення сприятливих передумов для неперервності відтворювального процесу й розвитку підприємницької діяльності в реальному секторі економіки, оскільки саме від здатності банків забезпечувати потреби суб'єктів господарювання необхідними грошовими ресурсами значною мірою залежать перспективи подальшого економічного зростання.

Головна роль у забезпеченні підприємств достатнім обсягом грошових ресурсів належить банкам як основним фінансовим посередникам, оскільки саме вони забезпечують перелив тимчасово вільних грошових коштів в економіці, здійснюють кредитне забезпечення підприємницької діяльності відповідно до тих завдань соціально-економічного розвитку, що постають перед країною в той чи інший історичний період. Тому, попри багатопрофільну та багатофункціональну роботу банків на грошовому ринку, їх необхідно розглядати передусім як інститути кредитного забезпечення підприємницької діяльності.

Під механізмом кредитування виробничих підприємств [1, с. 9] доцільно розуміти сукупність практичних заходів центрального банку та послідовності дій комерційних банків щодо спрямування тимчасово вільних грошових ресурсів у виробничу діяльність суб'єктів господарювання. Метою функціонування цього механізму як базової основи практичної реалізації кредитного забезпечення є задоволення виробничих потреб суб'єктів підприємництва, а саме: спрямування кредитних ресурсів комерційних банків на формування фінансових ресурсів підприємств.

Кредитне забезпечення підприємницької діяльності комерційними банками значною мірою залежить і від ефективності функціонування центрального банку та його впливу на кредитну активність банківських установ. Саме тому центральний банк слід вважати невід'ємною складовою частиною механізму кредитного забезпечення підприємницької діяльності. У цьому зв'язку прослідковується тісний взаємозв'язок: з одного боку – центробанк за допомогою певних економічних та адміністративних важелів визначає загальну поведінку та ділову активність банківських установ на ринку кредитних ресурсів, а комерційні банки відповідно до обраної кредитної політики можуть впливати на рівень кредитного забезпечення підприємницьких структур – з іншого.

Ефективність кредитних вкладень банків у виробничу діяльність підприємств реального сектора економіки значною мірою залежить від внутрішніх можливостей банківської системи щодо оптимального управління портфелем власних активів. Ефективність кредитної діяльності слід розглядати з таких трьох позицій: 1) на мікрорівні (ефективність кредитних вкладень певного банку); 2) на макрорівні (обсяги кредитних вкладень у реальний сектор економік); 3) на рівні підприємства (ефективність використання кредитних ресурсів у виробничому процесі).

Комерційні банки, виходячи з пріоритетів грошово-кредитної політики, власних інтересів та потреб позичальників, можуть застосовувати різні методи кредитування, які визначають форму позикового рахунка, порядок видачі і погашення, методи контролю за цільовим використанням позики та засоби регулювання заборгованості.

У банківській практиці відомо два основних методи кредитування:

а) одноразова видача позики на конкретний термін, коли питання про надання щоразу вирішують індивідуально, з обов'язковим оформленням пакету документів, необхідних для одержання позики;

б) видача позики в міру виникнення потреби в ній протягом заздалегідь обумовленого періоду. При цьому документи, необхідні для видачі позики, оформлюють тільки один раз на початку кредитної угоди між банком і позичальником. Такі позики видають у межах заздалегідь встановленого банком ліміту кредитування, який вичерпується в міру того, як позичальник використовує позику [2, с. 164].

Основними напрямками поліпшення кредитних відносин банків із підприємствами є: стимулювання банків щодо провадження довгострокового кредитування суб'єктів підприємницької діяльності через застосування відповідної системи пільг; оптимізація процентної політики банку, тобто застосування диференційованих підходів у встановленні плати за кредит відповідно до напрямку виробничої діяльності суб'єктів господарювання; застосування різноманітних спеціальних форм і методів реструктуризації заборгованості; підвищення економічної та юридичної відповідальності сторін кредитної угоди та створення дієвої системи захисту прав кредиторів; створення належної інфраструктури кредитного ринку, до складу якої входять кредитні бюро та рейтингові агентства; вдосконалення організаційної структури підрозділів банку шляхом розмежування функцій у кредитному процесі тощо [1, с. 13].

Література:

1. *Заруба О.* Вдосконалення кредитної політики комерційного банку / *О. Заруба* // Банківська справа. – 2006. – № 1. – С. 14.

2. *Лагутін В.Д.* Кредитування: теорія й практика: Навч. посіб. / В.Д. Лагутін. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2005. - 215 с.